

Tamara Sõrmus

Tallinna Ülikooli emeriitdotsent TAMARA SÕRMUS (neiuna Sander, sünd. 29.11.1926) on töötanud matemaatikaõppejõuna üle 40 aasta Tartu Ülikoolis ja Tallinna Ülikoolis. Tema erialane tegevus algas siiski mitte akadeemilisel põllul, vaid Vanemuises balletisolistina. Tantsija elu kestis 7 aastat, mille katkestas seljavigastus. Tamara vend, hilisem tuntud teatrikunstnik Georg Sander (1923–2016), õppis Tartu Kommertsgümnaasiumis ja venna õpingute kõrvalt tekkis huvi matemaatika vastu.

Oma õppejõust kirjutab dotsent Sõrmuse õpilane ja matemaatika eriala tudeng Tallinna Pedagoogikaülikoolis aastatel 1991–1996 SIIM KALLAST, kes töötab Lääne–Tallinna Kesonhaiglas.

Meie kursus alustas 1991. aasta kevadel matemaatika eriala õpinguid endise nimega Tallinna Pedagoogilises Instituudis ja me olime üks viimaseid kursusi, kellele matemaatilise analüüsi aineid õpetas Tamara Sõrmus. Vaatasin matriklist järele, et kokku andis ta meile loenguid ja praktikume kuuel järjestikusel semestril alates õpingute algusest kuni kolmanda kursuse lõpuni välja. Matemaatilise analüüsi programm oli sel ajal küllaltki intensiivne ja kokkupuude õppejõuga oli vägagi tihe.

Milline oli Tamara Sõrmus õppejõuna? Kahtlemata väga nõudlik, hästi konkreetne, punktuaalselt täpne ja erakordselt põhjalikult oma eriala valdav õppejõud. Tema loengud olid väga süsteemsed, kindla struktuuriga ja iga detail täpselt paigas (näiteks teemade järgnevus, numeratsioon jne). Alati alustas ta loengut sissejuhatusega eelmisest korrast ja lõpetas lühikese kokkuvõttega. Ta hindas kõrgelt konspekteerimise tähtsust ja oli seetõttu oma sõnastuses hästi konkreetne ja täpne. Ka aastaid hiljem vaadates mõnda konspekti (mul on jäänud mõni mälestuseks alles) on need siiani väga hästi loetavad. Eksamil või seminaril vastates ei olnud lubatud ka kõige väiksemad ebatäpsused. Teinekord võis Tamarat keeleliselt mittekorrektne sõnastus vägagi pahandada. Mäletan ühte juhtumit, kui minu grupivend läks näitama oma kursusetööd, olles eelmistel päevadel põhjalikult sellega tegelenud ja vaikimisi lootes juhendajalt positiivset tagasisidet. Paraku juhtus hoopis vastupidi, Tamara kurjustas, kuna leidis sealt mõned mittekorrektused ja keelelised puudused, mis meile tundusid tol ajal pigem marginaalsed.

Tamara oli meile algusest lõpuni väga suur autoriteet ja keegi ei tahtnud saada negatiivse tagasiside osaliseks, samas positiivne tunnustus jäi kauaks meelde ja mõjus tõeliselt innustavalt. Tamara Sõrmuse ainetes lõppesid kõik semestrid eksamitega. Kokku oli meil kuus eksamit, kõik suulised ning traditsioonilises vormis eksamipiletitega. Kahtlemata olid need ülikooliaja kõige raskemad, kuna materjali oli hästi palju ja sisu keeruline. Tamara sai väga kiiresti aru, kas tudeng valdas teemat või ei. Raskemate kohtade päheõppimine ei olnud eriti efektiivne, sest sellega Tamarat ära petta ei õnnestunud. Tamaral oli kombeks oma küsimustega minna väga põhjalikuks. Isegi siis, kui alguses tundus, et teema on justkui arusaadav ja oskad, siis vastamisel tekkis tihtilugu vastupidine arusaam. Samas läbipõrujaid ei olnud palju, kuna keegi ei riskinud nõrga ettevalmistusega eksamile minna. Minu tulemused olid üldiselt väga head, aga mäletan ühe eksami lõpus Tamara hinnangut, et seekord saad tulemuseks “hea”, kuna oled võimeline enamaks. Peab tunnistama, et selline tagasiside motiveeris järgmiseks korraks veelgi rohkem pingutama.

Mäletan, et teisel semestril tegi Tamara mulle ettepaneku osaleda tudengite teadustööde konkursil, selgitades, et iga kord on vähemalt üks esmakursuslane tema juhendamisel sellisel konkursil osalenud. Et tulemus saaks väga hea, siis valmistasime seda ette hästi põhjalikult. Minu jaoks oli see elu esimene teadustöö üldse. Käisin mitu korda õppejõu juures kodus Väike-Õismäel ja ühe korra külastasime koos ka Teaduste Akadeemia Raamatukogu. Tagantjärele meenutades oli see tore periood.

Tamara huvialad ei piirdunud kaugeltki üksnes matemaatikaga. Vahetevahel muljetas ta mõnd kogetud kultuurielamust – oli ta ju ise sõjajärgsetel aastatel Vanemuise teatri baleriin ja seega tegelenud kunstiga professionaalsel tasemel. Sageli armastas ta meenutada oma endiseid kolleege, õppejõude ja üliõpilasi. Eriti suure tänutundega rääkis ta oma kunagisest õppejõust ja väitekirja juhendajast, Tartu Ülikooli legendaarsest matemaatikaprofessorist Gunnar Kangrost (1913–1975).

Tamara Sõrmus tähistas 2016. aastal oma suurt juubelit, täitus 90-s eluaasta. Olgugi et me pole viimastel aastatel kohtunud, olen jäänud tema suureks fänniks tänini – mu endine õppejõud on suur isiksus, keda on ikka ja jälle hea meenutada. Ühtlasi soovin nii enda kui ka kogu meie kursuse poolt juubilarile palju õnne ja tugevat tervist ning toimekat ja rõõmsat meelt.